

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 66

Maribor, sreda, dne 18. avgusta 1937

Leto XII

Novi načrti Anglije

Obnovitev »lokarnske« diktature?

Predsednik angleške vlade Chamberlain piše pisma. Pisal je Mussoliniju in Hitlerju. Kakšna je prav za prav vsebina pisem, ni jasno. Vsekakor pa obravnava Chamberlain v pisemih važna sedanja politična vprašanja. Anglija želi zase varnost v Španiji, v Sredozemskem morju in tudi v Evropi bi nerada v sedanji dobi videla oborožene rabuke, ki bi utegnile kakorkoli vplivati na politično »ravnatežje« v nje neprilog.

Anglija ima v svojih kupčijskih načrtih zopet zvezo velesil, štirih ali petih. Obnoviti želi »lokarnsko« pogodbo in s tem pritegniti k sodelovanju evropske velesile v vseh sedaj važnih vprašanjih. Vedeti moramo, da Chamberlain ni prijatelj Društva narodov. Prejšnje angleške vlade (zlasti zunanji minister Eden) so vedno zagotavljale zvestobo do Društva narodov, čeprav v društvu samem niso vedno štitele njega avtoritete. Zato pa je gotovo, da se sedanji predsednik angleške vlade približuje stališču Italije in Nemčije, da je potrebna nova »lokarnska« pogodba, ki naj se razlikuje od prejšnje v tem, da bo tvorila v Evropi direktorij velesil, ki si med seboj podeli vpliv na razvoj v Evropi ter urejuje v področja spadajoča mednarodna vprašanja. Anglija bo v Evropi velikodušna napram svojim bodočim zaveznikom, zahtevala pa bo, da se Italija v Libiji ne oborožuje in da preneha netiti nacionalizem med Arabci v Aziji. Za to uslugo dobi Italija popolno oblast v Abesiniji.

Kočljivo je še špansko vprašanje. Eden je izdelal načrt, kateremu se Francija popolnoma ne pridružuje, čeprav Anglija zagotavlja, da bo štutila francoske interese. Zaradi tega neobzirna gonja italijanskega časopisja proti Franciji in vladi ljudske fronte. Iz poteka dogodkov je razvidno, da hoče Anglija v zvezi z Italijo in Nemčijo, Rusijo, ki odklanja angleške predloge, napraviti odgovorno za ponesrečeno akcijo nevmesavanja ter končno izločiti tudi Francijo od vpliva v španskem vprašanju. Direktorij velesil ali novi »Lokarno« je za Italijo in Nemčijo prijetna slaščica, ker jima jamči, da prideta do vpliva v španskem, kakor tudi v evropskih in drugih mednarodnih vprašanjih izven okvira Društva narodov.

Anglija ima svojo politiko. Sedaj je zaposlena v Aziji in je še vprašanje, kako bo branila svoje interese na Kitajskem. Čim pa bo tam opravila svoje delo, se prične ples zopet v Evropi.

Vesti, da Francija podpira angleški načrt, niso povsem utemeljene, ker bi bila Francija v taki zvezi v manjšini.

Nasprotno. Tu bo imela važno nalogo, da razblini iluzije in varanje, prav Francija. Politika Francije in njenih zaveznic mora postati temelj evropskega miru. Blok Francije, Rusije, Čehoslovaške, ki bi ga nedvomno podpirale ogrožene male države, mora postati dovolj krepak, da v zvezi z »lokarnskimi« posvetovanji načne celotni problem miru. Anglija je iz opretnosti zadnja leta vedno popuščala, č. je čutila jak odpor. Tudi so nasprotja med Anglijo in Francijo manjša kakor med Anglijo in Italijo. Zato menimo, da ni gotovo, če bo britska politika imela nameravani uspehi.

Izstop Ursovih članov iz ravnateljstev socialnega zavarovanja

S seje izvršenega odbora Urša v Zagrebu

Ursovi člani načelstva socialnega zavarovanja v Ljubljani so že izpčetka odklonili sodelovanje v upravi, ker se predlogi organizacij pri imenovanju uprave niso upoštevali.

Dne 4. t. m. pa je bila v Zagrebu seja Urša, ki je sklenila, da kliče v novembru mesecu kongres Urša v Slavonskem Brodu, ter, da Ursovi člani upravnih odborov socialnega zavarovanja odlože svoje mandate. Sklepi seje v Zagrebu so naslednji:

I.

1. Izvršni odbor Urša sprejme na znanje sklepe strokovne komisije v varstvo edinstva in ohranitve discipline in reda v strokovnem gibanju v Sloveniji.

2. Izvršni odbor Urša priznava kot svojo organizacijo na teritoriju Slovenije za tekstilno delavstvo samo podružnice, ki so v sestavi Delavske strokovne zveze Jugoslavije.

II.

Izvršni odbor Urša smatra, da se namesto zahteve oblastnih odborov v Zagrebu in Beogradu, da se skliče veliki strokovni svet, vrši prej redni kongres Urša, na katerem naj se razmotrivajo vsa ona vprašanja, s katerimi naj bi se bavil Veliki strokovni svet.

III.

Izvršni odbor Urša sklene, da se po možnosti v teku tega leta koncem novembra meseca vrši redni strokovni kongres. Kongres se bo vršil v Slavonskem Brodu. Dnevni red in točen dan vršitve kongresa se

določi kasneje. Sekretariat Urša naj objavi ta sklep ter pripravi poročilo o svojem delovanju v minuli dobi. Organizacije je pozvati, da izvrše svoje statutarne obveze, da si s tem zagotove svoje pravice na rednem kongresu.

IV.

1. Izvršni odbor sklene, da člani pripadniki Ursovega gibanja, ki so delegati v Suzoru in v OUZD podajo ostavke na svoje položaje.

2. V zvezi s tem so člani Urša na zadnji seji ravnateljstva Suzora ponovili s svoje strani zahtevo, da se razpišejo volitve za delavsko zavarovanje ter obenem protestirali proti nekaterim izvršenim izpremembam v gotovih uradih te dni ter proti imenovanju ljudi, ki med delavstvom ne predstavljajo nikogar kakor tudi končno proti drugim kršitvam v samoupravi delavskega zavarovanja. Ta protest, motiviran s konkretnimi primeri, objavi se čimprej kraljevi vladi in vsej javnosti na način, ki bo najbolj primeren.

a) Od centralnega odbora za posredovanje dela in predsedništva je zahtevati, da podpro zahtevo Glavne delavske zveze v Beogradu glede ankete z ozirom na poslovanje beogradske borze dela, pri kateri je na nepravilen način že doslej porabljen proračun ter so nezaposleni delavci obsojeni, ko nastopi sezonska nezaposlenost, da ostanejo brez svojih rednih podpor.

b) Ukreniti, da bodo sredstva borze dela najmanj podvojena, ter da bodo delavci ob nastopajoči nezaposlenosti po možnosti osigurani.

V.

Izvršni odbor ugotavlja, da naredba o minimalnih mezdah, poravnavanju in arbitraži ovira strokovno aktivnost in delavsko inicijativo, da bi si izboljšalo svoj ekonomski položaj. Sekretariat Urša bo z ozirom na to izdelal dokumentovano predstavko za pristojnega ministra in vlado, v kateri bo zahteval izpremembo naredbe. O tej predstavi bo tajništvo na najprimernejši način obvestilo najširšo delavsko in drugo javnost.

VI.

Izvršni odbor ugotavlja, da se vrši pritisk na svobodo strokovnega gibanja z zabranjevanjem strokovnih sestankov, dajanja svobode javne besede ustno in pismeno, s šikaniranjem organizacij, da morajo vlagati lokalna pravila, čeprav imajo svoja oblastna ali centralna za celo državo. Sekretariat Urša naj zbere vse markantnejše primere in jih dokumentira ter predloži v obliki predstavke na pristojnih mestih in o vsem obvesti najširšo delavsko javnost.

VII.

Izvršni odbor ugotavlja, da so proti zakonu in službenim predpisom občinski uslužbenci v Beogradu izvzeti od delavskega zavarovanja ter nalaga predsedstvu, da ukrene vse potrebne korake na merodajnih mestih ter po potrebi tudi sodnijskim potom, da bodo zakonite pravice delavcev osigurane in da bo vsem delavcem, ki so bili doslej izločeni iz svojih pravic ter oškodovani, dodeljeno naknadno povračilo.

Mezdno gibanje rudarjev državnih rudnikov

Od »Saveza rudarskih radnika« v Zenici smo prejeli obvestilo, da je na podlagi soglasne zahteve vseh rudarjev državnih rudnikov z dne 1. avgusta t. l. odpovedal dosedaj veljavni »Radni ugovor«. Glavna zahteva rudarjev je 30 odst. povišanje vseh temeljnih in akordnih mezd in

sprememba nekaterih določb v »Radnem ugovoru«. Ako upoštevamo, da so mezde rudarjev državnih rudnikov med najnižjimi, so te zahteve rudarjev skromne in 100 odst. opravičene, in je res že skrajni čas, da uprava državnih rudnikov to uvidi in rudarskim zahtevam ugodí.

Mezdno gibanje rudarjev pri TPD

V petek, dne 13. t. m. so predstavniki rudarjev zaposlenih pri TPD, sestavili na podlagi sklepov konference v Trbovljah z dne 24. julija t. l. mezdne zahteve rudarjev,

katero bo Delavska zbornica predložila TPD. v svrhu razprave. Želeti bi bilo, da bi tudi TPD. ugodila upravičenim zahtevam svojih rudarjev.

Eden pojde?

Izprememba angleške zunanje politike

Predsednik vlade Chamberlain hoče imeti več vpliva na zunanjo politiko Anglije. Zato naj bi izstopil Eden iz vlade, na njegovo mesto

Anglijo razumemo. Anglija je največja kapitalistična - imperialistična država, je imperij, ki ima že dolgo dobo let pred očmi svoj lastni jaz in ji je vseeno ali ga ohrani s kupčijami ali s potoki krvi. Anglija od načrta ne bo popustila, čeprav se navidez že nekoliko umika.

pa prišel lord Halifax. Očividno se hoče Anglija približati Nemčiji. Eden je bil cincarski mirovni politik, čemur pa ni toliko vzrok on sam, kakor angleška kapitalistična sila, ki ima svojo dobičkarsko, ne pa mirovno politiko. O tem nas mora prepričati sabotažno ravnanje v španskem vprašanju.

Na manevrih italijanske vojske v zapadni Siciliji sodeluje 50.000 vojakov in fašističnih miličnikov.

Vojna med Japonsko in Kitajsko

Japonska hoče osvojiti še večje dele Kitajske. Zato si izmišljuje in izrablja za povod vojne razne dogodke manjšega pomena, ter pričinja nenapovedano vojno s »kazenski ekspedicijami«. Vrší se že krvava vojna, dasi še ni napovedana.

Te dni se je vršila krvava bitka za Šangaj, ki šteje okoli triinpol milijona prebivalcev. Mesto so bombardirale japonske ladje in bombardirali, tako, da je velik del mesta požgane in uničenega. V teh bojih je bilo poškodovanih tudi več palač, ki so pod mednarodno oziroma koncesijsko zaščito. Pobitih je bilo nad 1000 ljudi, med katerimi je tudi nekaj Evropejcev in Amerikancev. Ta krvoločnost bo povzročila mednarodne proteste in eventualno intervencije.

Občutno so bili Japonci tepeni pri Nankovu. Kitajske čete so moderno opremljene. Japonci niso pričakovali tolikega odpora, zato vozijo čete na bojišče šele sedaj. To Kitajci vedo in bi radi dosegli marsikako odločitev pred prihodom japonskih ojačenj.

Pričakovati je uradne vojne napovedi od obeh strani.

Kitajska se obrne na Društvo narodov za pomoč, odkoder pa ne pričakuje uspešne intervencije.

—:—

Španska državljanska vojna

Laži imajo kratke noge

Laži reakcionarnega tiska o španskih vprašanjih so tako pogoste, da jih ni mogoče sproti zavracati. Taka laž je o demisiji gen. Miaja, ki vodi obrambo Madrida. Miaja je bil na obisku v Valenciji ter se je že vrnil v Madrid in prevzel zopet vrhovno poveljstvo v obrambi Madrida.

Reakcija še ni preklicala te laži, pa že širi novo laž, da bi »oklevetala«, če smemo reči tako, špansko republiko. Reakcionarna zalega si je izmislila, da se ustanovi »sovjetski direktorij« po zahtevi komunistov, in sicer po vzoru Moskve. Predlog, da podpirajo milica in nekaj generalov.

Španski komunisti, ki v taboru republike ne igrajo odločilne vloge, take zahteve niso stavili in je ne bodo stavili: tudi njih program je obnovitev parlamentarne demokracije v Španiji. Miličniki te zahteve že zaradi tega niso mogli staviti, ker v Španiji ni več miličnikov. Milični

oddelki so vsi uvrščeni v redno vojsko, ki bo fašistom vseh narodnosti temeljito prekrizala vse obrekovalne račune.

Fašisti more vladine pristaše v Maroku

Španski fašisti so v Maroku dva dni in dve noči lovili vladine pristaše ter jih postrelili in pomorili. Med žrtvami je tudi socialistični poslanec Luis Ruffinches Salcedo. Ostale žrtve so častniki, delavci in nameščenci.

Razkrajjanje v Francovi vojski

Pri kraju Gargandilla so nastali boji, ker so se domačini uprli. V mestu Cadiz in pokrajini nosijo orožje samo še nemški in italijanski vojak. — Tudi v Sevilli so uporniki obsodili 39 španskih meščanov zaradi upora in so večino njih postrelili.

Se en upor med fašisti

Na fronti Leon so uporniki odredili četam, da morajo odpotovati na madridsko fronto. Del čete se je uprl in je nastal upor. Fašisti so obmetavali svoje vojake z bombami.

Opazovalci so videli, da so vrgli nanje 18 bomb.

Novi napadi fašistov proti Baskom

V pokrajini Palenci v odseku Santandra so pričeli nacionalisti zopet srdito napadati postojanke Baskov. Republikanske čete so se umaknile v dobro zgrajene postojanke v gorah nad Santandrom in od tam doslej odbile vse napade nacionalistov. Sestrelili so tudi Francovo letalo, v katerem sta bila dva nemška pilota.

Razkritje Francove špionaže v južni Franciji

V Biaritzu in Marsejlu je imel Franco dve špionažni središči. S tajno radijsko zvezo so obveščali italijanske oblasti na La Palma Malorca o kretanju ladij v Marsejlu in plovbi drugih ladij v Sredozemskem morju. Istotako so pošiljali razne vesti upornikom v Burgos. Voditelj špionažne službe je španski finančnik in vojni spekulant Jose Berkany Hussich.

Dama in pa svetu

Hrvatski gasilci so izstopili iz Jugoslovanske gasilske zveze.

Novinarja Matošiča v Zagrebu je na sodišču napadel nek neznanec. Napadeni je baje nato ustrelil in pri tem zadel v trebuh nekega Lisca, ki se je nahajal v bližini. Ko se je peljal nato Matošič v sanatorij, pa je zopet neki Kovač oddal več streljajev proti avtomobilu, vendar pri tem napadu ni bil nikdo ranjen. Matošič je v zadnjem času napisal v listu »Danica« več ostrih člankov proti dr. Mačku.

Jesenski velesjem v Ljubljani bomo imeli letos od 1. do 12. septembra. Največja izmed vseh razstav bo razstava slovenskega novinarstva, ki bo zavzemala 4 razstavne zgradbe. Tu bo podan prikaz in razvoj naših pisanih in tiskanih novin.

Angleškimi železničarjem so bile zvišane plače v celotnem znesku 2.900.000 funtov sterlingov, to je 754 milijonov dinarjev. Znesek je malenkosten. S tem zneskom so bile povišane plače na višino pred redukcijo plač, kar so storile že tudi mnoge druge države.

Sijajna manifestacija rudarjev v Hrastniku

V povorki je korakalo 6400 sodrugov in sodružic

Minulo nedeljo so hrastniški rudarji praznovali 30 letnico obstoja svoje strokovne organizacije »Zveze rudarjev Jugoslavije«. Tri kratke notice v »Delavski Politiki« so naznanile to prireditve. Prišlo je veliko sodrugov in sodružic kljub deževnemu vremenu tudi iz zunanjih krajev, da čestitajo zavednim hrastniškim rudarjem in njihovi organizaciji ZRJ.

Sprejem gostov

Hrastniškim sodrugom in sodružicam pa tudi slabo vreme v jutranjih urah ni pokvarilo dobre volje. Ko je rudarska godba odigrala budnico, so pričeli prihajati pred kolodvor k sprejemu gostov. Ko je privozil vlak iz Maribora in Zagreba, je bilo zbranih že veliko število domačinov, ki so došle goste pristrčno sprejeli. Godba je zaigrala delavsko himno, pevci »Vzajemnosti« pa so zapeli delavski pozdrav, nakar so došli gostje ob prijetnem kramljanju skupno z domačini pričakovali prihoda ljubljanskega vlaka, s katerim so prispeli sodruzi iz Gorenjske, Ljubljane, Litije, Zagorja in Trbovelj, ki so bili prav tako pristrčno sprejeti. S tem vlakom je prispel v spremstvu strokovnega tajnika s. Arha in izseljenca s. Močilnikarja predsednik strokovne organizacije rudarjev v Franciji s. Jaques Louart, ki je, kakor znano, prišel pred kratkim s slovenskimi sodruzi rudarji iz Francije.

Po sprejemu se je formirala pred kolodvorom

ogromna povorka,

ki je krenila na prireditveni prostor h Delavskemu domu. Na čelu povorke so jezdili na konjih rudarji, sledili so kolesarji, društveni praporji, nato pa 6400 sodrugov in sodružic s s. Malovrhom in krajevnim odborom org. na čelu. 4 godbe in sicer: Rudarska godba iz Hrastnika, iz Trbovelj, iz Rajhenburga in delavska godba »Zarja« iz Dobrunj, so neumorno svirale koračnice. Z rdečimi zastavami so bila okinčana okna delavskih hiš in slavoloki. Pokanje možnarjev in prijazno pozdravljanje občinstva je pričalo o prazniku, ki ga je praznovalo hrastniško delavstvo. Starejši sodruzi so ginjeno pripovedovali, da v Hrastniku še ni bilo takšne povorke.

Slavnostno zborovanje

Velik vrt in dvorišče v Delavskem domu ništa mogla sprejeti vseh ogromne mase ljudi. Kmalu po zaključku povorke je iz govorniškega odra pozdravil došle goste agilni predsednik podružnice ZRJ v Hrastniku s. Bedenik in je nato podelil besedo županu s. Malovrhu, ki je pozdravil v imenu občine in vsega hrastniškega delavstva ter nato podal kratko bilanco 30letnega delovanja in razvoja hrastniške podružnice ZRJ, katere član je že od kar je bila ustanovljena. Orisal je

prve boje organizacije, preganjnje zaupnikov, uspehe in poraze in ob zaključku zlasti apeliral na mladino, da nadaljuje delo, ki so ga pričeli danes že osiveli sodruzi za razvoj organizacije in širi socialistično miselnost.

Dolgotrajno odobravanje je pričalo, da je govornik zadel v živo. Sledil je lep pozdravni nagovor predsednika Strokovne komisije s. Sedeja, ki je bil burno pozdravljen že ob pojavu na odru, zlasti je podčrtal, da je ZRJ danes najbolj konsolidirana organizacija, ki trezno in preudarno vodi boje za izboljšanje položaja rudarjev. Pozval je vse prisotne, da ostanejo zvesti socialistični sindikalni strokovni internacionali in se borijo za zboljšanje položaja, svobodo združevanja, tiska in govora. Govornikova izvajanja so bila sprejeta z dolgotrajnim odobravanjem.

Za Delavsko zbornico je pozdravil predsednik s. Jakomin, za monopolce sodružica Škraber, za podružnico ZRJ v Trbovljah s. Pliberšek, za Splošno delavsko strokovno zvezo s. Krč, za stavbince s. Karač, za Qblastno tajništvo rudarjev v Zagrebu s. Kromerički, za kovinarje s. Škerlj, za »Vzajemnost« Hrastnik I in II s. Kosmos in končno tajnik ZRJ s. Arh, ki je spregovoril v imenu centrale in vseh podružnic in v daljšem govoru razmotrival o bojih, ki ru-

darje čakajo v bližnji bodočnosti. Zlasti je tudi pozdravil sodruge rudarje, ki so prišli iz Francije na dopust pod vodstvom s. Močilnikarja in v spremstvu bivšega socialističnega poslanca s. Louarta. Veličasten je bil prizor, ko se je na splošno željo pokazal na govorniškem odru s. Louart in se objel z nekim sodrugom. Godba je zaigrala »Marseljezo«, ki so jo vsi prisotni stoje poslušali. Nato je predsednik podružnice razdelil krasne diplome med ustanovitelje organizacije. Diplome so sprejeli: župan s. Malovrh, prvi predsednik organizacije s. Urlep, ss. Kovač, Čobal in Sitar, nakar je bila dopoldanska slavnost zaključena.

Ogled rudnikov, koncert

Po kosilu so si gosti ogledali rudnik, nato se je pa pričel koncert vseh štirih godb, kateremu je sledila prosta zabava.

Manifestacija je potekla skrajno disciplinirano in veličastno, za kar gre zahvala požrtvovalnim zaupnikom. Po pristrčnem slovesu so se z večernimi vlaki odpeljali gosti vsak na svoj dom s trdnim sklepom, da bodo šli s podvojeno silo na delo za čim lepši razmah strokovnih in kulturnih organizacij in delavskega tiska, za lepšo bodočnost proletarijatu.

Prvi sneg je pobelil vrhove Karavank (od Begunjske proti Kranjski gori) in Julijskih Alp v ponedeljek proti večeru. — Poletje se poslavlja.

A. M. de Jong:

45

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

»Kakšen lep nož imaš, Vrč!« je rekel. »Ali ga smem pogledati?«

Divji lovec je potisnil nož preko mize, da ga je Mereyntje lahko bolje videl in pripovedoval:

»Tega sem pred kratkim potegnil iz vode z vlakom, ko sem lovil ribe za staro smodnišnico blizu mesta.«

Bilo je lepo, zelo staro orožje, z dolgim rezilom in bakrenim ročajem, ki je nekoč predstavljal človeško postavu. Toda baker je bil od stoletnega ležanja v vodi razjeden; na njem je bilo videti polno svojevrstnih vrezov in zarjavelih razpoklin, podoba moža ali žene pa je bila že preveč zabrisana, da bi se jo moglo točneje ugotoviti. Tudi rezilo je bilo široko in težko, zarjavelo in nazobčano, toda še vedno precej ostro, skoro tako kot kakšna žaga, in dvorezno. Majhen del konice je bil odlomljen, vendar tako izpiljen, da je izgledalo kot ozko dleto, s katerim je bilo mogoče odvijati vijake na puški.

Mereyntje si je ogledoval ta svojevrsten nož

od vseh strani, obračal ga je proti luči sem in tja, misleč pri tem na ničesar drugega kot na tatvino nešpelj in kako bi jo izvrtel, da bi lahko začel pripovedovati. Najbolje bi bilo, ako bi Vrč sam napeljal pogovor o tem, toda on ni mislil na to. Še vedno je sedel tih in brkljal med malimi vijaki, peresi in maticami, poleg pa je z vžitkom vlekkel svojo porcelanasto pipo, iz katere so prihajali šumi, kot pritajeno hreščanje. Pred nosom in očmi so mu plavali oblaki dima, vendar je izgledalo, da ga to niti najmanj ne moti.

Mereyntjeja je objel topel puh. Zakašljaj je. Toda njegov prijatelj se ni zmenil za to.

Dolgo se je boril sam s seboj, dokler ni Mereyntje končno pa vendarle vprašal:

»Ali si kaj slišal, Vrč, o nešpljah gospoda župnika?«

Divji lovec se je skrivoma nasmehnil in pokimal. Rekel je, da so jo imenitno zagodli. Več pa ni vprašal, niti rekel. Mereyntje je parkrat požrl, zakašljaj in potem ves skesan pričel:

»Vrč, jaz sem to storil, skupaj z Arjaanom!«

Vrč je izpustil vijake in cunjjo iz rok in je gledal malega dečka, ki mu je sedel nasproti, kakor da bi ne mogel prav verjeti. Preteklo je precej časa, predno je vprašal:

»Ti?«

»Da... jaz!« je vzkliknil Mereyntje, s tem pa je bil tudi pri koncu svojih moči. Glavico je naslonil na roki, ki sta počivali na mizi in je zahtel od strahu, kesanja in studa.

Divji lovec je gledal, kako je obupen drget pretresal gori in doli valujoče ramice. Najraje bi se bil na ves glas zasmejal, toda uvidel je, da Mereyntje ni prišel k njemu, da bi se mu posmehoval. Premagal je svojo razposajenost, pomolčal nekoliko in potem rekel oprashačajoč se:

»No, nehaj že vendar enkrat, Mereyntje... radi tega ti pa res ni treba tako jokati? To vendar ni smrtni greh, — radi tega še vendar ne boš umrl!«

Mereyntje je dvignil glavico in ga je prestrašeno pogledal s svojimi objokanimi očmi. Potem pa, kot da bi bruhnilo iz njega:

»Ti si neumen, prav res neumen, Vrč! Ti ničesar ne razumeš... Poljski čuvaj teka okrog in išče tatove, bil je že tudi v šoli!«

»Toda saj vendar noben človek nič ne ve o tem?«

»Ne, še ne... toda jaz se moram vendar izpovedati in še celo samemu župniku... prihodnji teden, v sredo, mora naš razred k spovedi!«

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

V ogledalu

Od mladinskega ideologa do pobalinstva. — »Slov. Dom« urejuje Mirko Javornik, ki je bil pred leti goreč ideolog mladinstva in krščanskega socializma. Kako se je fant spreobrnil, kaže najbolj njegovo urejevanje »Slov. Doma«, ki mu je sicer odgovorni urednik kaplan Kosiček. Ze zadnjič smo ga prijeli radi potopisa o pariški razstavi. Kar pa v 183. številu piše, presega vse meje dostojnosti. To pisanje si je treba zapomniti. Piše dobesedno to-le: »Neki francoski časopis (naj pove, kateri, op. ur.) se ne more zadosti odkaljšati in izpljuvati vsega svojega gneva nad nesramnimi (!) in težkimi posledicami, ki jih je nakopal Franciji na glavo njen bivši ministrski predsednik, komunist in moskovski pajac Leon Blum.« (Podčrtali mi.) To naj bo tisti dobri, edini vzgojni slovenski tisk?

Trbovlje

Članski sestanek ZRJ.

V petek, dne 20. avgusta s pričetkom ob 4. uri popoldne se bo vršil v dvorani »Delavskega doma« splošni članski sestanek ZRJ z važnim dnevnim redom: 1. Poročilo o akciji meznega gibanja; 2. strokovna vzgoja članov organizacije; 3. raznoterosti. Vsi člani organizacije, ki niso radi zaposlitve zadržani so dolžni, da se sestanika sigurno udeležijo. Vabljeni so tudi vsi oni sodruzi, ki bodo prejeli vabila od podlagajnikov ZRJ.

Počastitev spomina s. Odlazeka. V nedeljo, dne 8. avgusta je pevski odsek tukajšnje podružnice »Vzajemnosti« zapel žalostinke na grobu s. Odlazeka, ki je lansko leto na tako tragičen način preminul. Sodrugji pevci so s temi žalostinkami počastili spomin vrliga sodruga in ginjenji odšli od groba dragega pokojnika.

Stanovanjske zadeve. Prizadeti delavci, ki že leta in leta prosijo in moledujejo za stanovanja pri rudniku, se zelo zgražajo, da se v te stanovanjske zadeve vmešavajo ljudje, ki se jih to vprašanje prav nič ne tiče, in, da se takim vsiljencem celo neupravičeno ugodi.

Draga abstinenca. Malinovec s sifonom zaračunavajo gostilničarji Din 3, kislavo vodo ¼ l po Din 1.50, vino pa stane ¼ l od Din 1.50 do 2.50. To delajo gostilničarji menda samo zato, da prodajo več vina. Za protialkoholno vzgojo ljudi bi se morala zavzeti banska uprava in zaščititi abstinence pred prekomernimi cenami za brezalkoholne pijače.

Zadruga »Počitniški dom« Trbovlje-Hrastnik priredi v nedeljo, dne 22. avgusta večji družinski izlet na Mrzlico. Tem potom vabimo vse sorodne organizacije, da se tega izleta udeležijo. — Družnosti!

Zagorje ob Savi

Potreba rešilnega avtomobila. Žalostno je, da tako velik industrijski kraj kot je Zagorje še vedno nima svojega rešilnega avtomobila. Kako potreben bi bil pri nas rešilni avto, s katerim bi se z ozirom na številne nezgode, ki se dogajajo, lahko ponesrečencem takoj nudila prva pomoč, nam priča avtomobilska nezgoda, ki se je pred dnevi zgodila pod Trojanskim klancem. Pri karambolu avtomobila z motornim kolesom se je težko ponesrečil motociklist in obležal na licu mesta. Ponesrečenca so z navadnim vozom vlekli v 10 km oddaljeno Zagorje k zdravniku in zopet nazaj. To je škandal brez primere. Ali bi ne bilo dobro, če bi se naša požarna bramba nekoliko bolj zanimala za take zadeve in si skušala nabaviti lasten rešilni avto.

Kranj

Kranjski krščanski socialisti se po svojem udejstvovanju odlikujejo. Sestavljajo se iz uskovov iz raznih političnih grupacij, ki jih trenutno veže priznavanje socialnega hlapčevanja. Drugod je iz takih ljudi nastala ZZZ, v Kranju nosijo še vedno firmo JSZ. Od njih je mogoče samo še pričakovati, da so obenem člani JRZ in da se udeležujejo vseh njenih »taborov«. Vendar, kako je z logiko, če se na eni strani podpira delo JRZ, na drugi strani pa hoče biti revolucionar, vsaj v frazah, da bi delavce zvaljili za svoje meglene cilje. Da bi ta njihova dvoiličnost ne bila preveč očitna, imajo za najvneže pripravljen poseben magnet, ki naj bi pritegnil vse ubežnike iz socialističnega pokreta, tudi take, ki se ponašajo, da so predelali ves »ortodoksn markizem«, kar pa ni moglo zadosti njihovi sebičnosti in častihlepiju. Dočim jim ta magnet pri nekaterih delavcih nič kaj zadovoljivo ne potegne, se jim je v »Semperitu« posrečil dokaj bogat ribolov teh ubežnikov, ki so se potem kot janičarji vrgli na ostalo zvesto razredno zavedno delavstvo. — Nekdo izmed teh ubežnikov — ki ga bomo prihodnjič imenoma navedli, če ne preneha s svojo gonjo — je svoj čas živahno agitiral in razpečeval marksistično znanstveno literaturo, znane ljubljanske založbe, pa pri tem menda ni pridobil toliko marksistične znanosti, kakor je kasiral če-

Mladinski dan „Vzajemnosti“ v Studencih pri Mariboru v nedeljo, dne 15. avg. je zelo lepo uspel

Dopoldne se je vršil v studenskem parku koncert godbe železniških delavcev in uslužbencev, pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja, ob obilni udeležbi poslušalcev. Sodružice so ob tej priliki prodajale cvetlice. Popoldne ob dveh se je kljub nali-vu, ki je ravnokar prenehal, formirala izpred gostilne Majhenič veličastna povorka, ki je po glavnih studenskih ulicah krenila na prireditveni prostor, k bivši telovadnici D. T. E., sedaj Mraz. V sprevedu so vozili najprej kolesarji iz Studencev, Pobrežja in Maribora z zastavo na čelu, za njimi omladinici in člani »Vzajemnosti« iz Maribora, Pobrežja, Tezna in Studencev, ki so nosili v povorki več transparentov z vzpodbudnimi napisi. V sprevedu je bilo precejšnje število otrok, za železničarsko godbo se je razvrstila dolga kolona starejših sodrugov in sodružic.

Na prireditvenem prostoru je raz odra najprej pozdravil goste v imenu studen-

ške delavske mladine s. Haberl Ivan, v imenu celokupne »Vzajemnosti« in delavskega gibanja s. Petejan, v imenu Strojovne komisije s. St. Vidovič. Mladi sodrugji in sodružice so nato deklamirali več pesmi naših proletarskih pesnikov, mariborska »Vzajemnost« je nastopila z govornim zborom, največje navdušenje pa je izzval s. Žižek iz Studencev, z učinkovito deklamacijo Seliškarja »Drežnik Andrej govori«. Pod vodstvom istega sodruga so studenski diletanti vpriporili zvečer na vr-tu tudi odlomek iz »Sna kresne noči«. Mladi sodrugji so v posebnem šotoru razpečevali socialistično literaturo, po kateri so delavci pridno segali. Vrli pevci D. P. D. »Enakost« so pod vodstvom pevovodje s. Plevanča zapeli nekaj krasnih delavskih in narodnih pesmi. Številno občinstvo se je na veseljem prostoru ob zvokih godbe do poznega večera mirno in neprisljano zabavalo.

Maribor

Sodrugji Sodružice!

V petek, dne 20. avgusta t. l. s pričetkom ob 20. uri se bo vršilo v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9- II

PREDAVANJE

z dnevnim redom: Razvoj demokracije v Franciji. Predaval bo s. dr. Živko Topalović iz Beograda. Vabimo vse sodruge in naročnike »Delavske Politike«, da se predavanja polnoštevno udeležijo.

Za borno mezdo stojimo delavke po 9 ur v tovarni »Jugotekstil« na cementnih tleh. Na mesto prihrankov za stara leta bomo odšle iz tovarne polne revmatizma in drugih bolezni. Mlad delovodja in uradnik sta dala odstraniti deske pri strojih. Kaj brigajo te gospode nadloge in bolezni delavk. Kadar pa smo bolane, pa moramo po trikrat terjati izplačilo mezde, ki nam po § 219 obrtnega zakona pripada. Tudi zaupniki očividno ne vidijo teh nedostatkov, čeprav so agitatorji ob priliki volitev obratnih zaupnikov zagotavljali, da le »ta plavi, so ta pravi«. Ko se je ob priliki volitev obratnih zaupnikov pojavila tudi lista, na kateri sta bila kot kandidata dva starejša delavca, se je takoj nek merodajni činitelj izrazil: »die zwei will ich nicht« (teh dveh ne maram). Nato so proglasili listo, na kateri so bili sedanji zaupniki izvoljeni za »neodvisno«. Danes pa najbolje občutimo to »neodvisnost«, ko se nas brezmejno izkorišča, delati moramo na 8 strojev, zaslužimo pa manjše kakor poprej na 4 strojih. S takim izkoriščanjem so pač podani vsi pogoji, da bomo delavke kmalu onemogle

in še poprej zapadle tuberkulozi, revmatizmu itd. To zadevo bi morala preiskati inspekcija dela. Toda kdo jo naj zainteresira? Organizirani nas je le malo delavk. Mnogo pa je med nami nezavednih, ki pričakujejo, da se bodo razmere že same zboljšale, ali pa se zanimajo za vsa druga vprašanja, samo ne za svojo lastno usodo. Delavke in delavci, zdramite se! Včlanite se v »Splošno delavsko strokovno zvezo Jugoslavije«, ki je edina prava zastopnica tekstilnega delavstva, da bomo odpravili te brezmejne krivice. Ob priliki volitev obratnih zaupnikov pa si bomo izvolili obratne zaupnike, ki se bodo brigali za našo usodo. — Prizadeta tekstilna delavka.

Seja mariborskega občinskega sveta je preložena na dne 26. t. m.

Živ zgor. V ponedeljek jutraj je izbruhnil požar pri železničarju in posestniku Pernat Alojziju v Rušah. Pernat je prišel pozno ponoči domov in se vlegel na skedenj k počitku. Iz neznanih vzrokov je nenadoma izbruhnil požar in uničil vse poslopje. Šele naknadno so ugotovili, da je zgor. tudi lastnik, ko so izpod ruševin potegnili zoglenelo truplo.

Prostovoljno v smrt. Tkalec Čuš Emerik je minulo nedeljo ustrelil pri Sv. Marjeti svojo izvoljenko Štefko Deržolovo, tekstilno delavko iz Maribora. Čuš se je pred kratkim preselil k Sv. Marjeti, kamor mu je sledila tudi Deržolova. Popreje sta bila oba zaposlena v tekstilni industriji v Mariboru. Kaj je gnalo zaljubljenca v smrt, še ni znano.

D. P. D. Frohsinn, Maribor priredi 5. septembra t. l. veliko jesensko veselico na vrtu gostilne »Mesto Ptuj«, Tržaška cesta, ki jo vodi g. Seifried, s raznoternimi zabavami. Koncert godbe žel. del. in uslužb. pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja. Za obilno udeležbo prosimo — odbor.

Trboveljski slavčki so priredili v soboto, dne 7. t. m. krasno uspešni koncert na Jesenicah. Od njih zadnjega nastopa pred štirimi leti je viden v zboru velik napredek, tako da so v nekaterih točkah zelo popolni. Napredovala je vidno tudi solistka Rezika Koritnikova. Obisk je bil zelo velik, tako da je bila dvorana popolnoma zasedena. »Slavčki« so si na Jesenicah pridobili že svoj sloves. Nas zelo veseli, da so rudarski otroci pod spretnim in predvsem potrpežljivim vodstvom učitelja g. Avg. Šuligoja dosegli tako visoko stopnjo. To je spet dokaz, kaj vse zmoreta volja in vztrajnost. Na klavirju je zbor spremljal v nekaterih točkah g. prof. Svara. Takih koncertov bi bilo na Jesenicah treba še več.

Slov. Javornik

K voznemu redu. Tudi mi bi želeli nekaj izprememb oz. dopolnil k voznemu redu. To zlasti v sledečih dveh stvarih: Uvedena sta bila s 15. majem dva nova vlaka in to eden za Ljubljano, ki odhaja pop. ob 16.10, drugi pa iz Ljubljane, ki vozi od tam ob 23.30 uri. Oba vlaka, ki sta sicer zelo praktična, se na naši postaji ne ustavljata. Ustavljata se pa na raznih drugih postajah, ki so manjše kakor naša in imajo veliko manj zaledja. Ne moremo razumeti, kako je mogla žel. direkcija to napraviti, saj je vendar odvisnih od postaje Javornik do 3000 ljudi. In vsi ti morajo hoditi na Jesenice oz. ob pol 2. uri z. z. Jesenice na Javornik uro ali še več hoda. Prosimo zato žel. železniško direkcijo, da čimprej to napako popravi in odredi postajanje teh dveh vlakov tudi na naši postaji — Slov. Javornik!

Slov. Javornik

K voznemu redu. Tudi mi bi želeli nekaj izprememb oz. dopolnil k voznemu redu. To zlasti v sledečih dveh stvarih: Uvedena sta bila s 15. majem dva nova vlaka in to eden za Ljubljano, ki odhaja pop. ob 16.10, drugi pa iz Ljubljane, ki vozi od tam ob 23.30 uri. Oba vlaka, ki sta sicer zelo praktična, se na naši postaji ne ustavljata. Ustavljata se pa na raznih drugih postajah, ki so manjše kakor naša in imajo veliko manj zaledja. Ne moremo razumeti, kako je mogla žel. direkcija to napraviti, saj je vendar odvisnih od postaje Javornik do 3000 ljudi. In vsi ti morajo hoditi na Jesenice oz. ob pol 2. uri z. z. Jesenice na Javornik uro ali še več hoda. Prosimo zato žel. železniško direkcijo, da čimprej to napako popravi in odredi postajanje teh dveh vlakov tudi na naši postaji — Slov. Javornik!

Celje

Kdo pa je bil ta g. Westen? V zadnji številki češke revije »Přítomnost« objavlja znani publicist L. Nowotny z Dunaja temeljit članek o »povojnih bogataših«, v katerem razkriva, kako široko so razni finančniki v Avstriji razpredali svoje mreže po denarnih in industrijskih podjetjih. Med drugim navaja: »Nato se je združila agrarna banka s Centralno banko nemških hramilnic, katero so vodili velenemški finančniki, kot dr. Wutte, Westen in drugi.« Vprašamo, kdo je bil ta Westen? Zdi se nam, da ne stanuje daleč od Celja. Vse drugo pa si bodo lahko čitatelji v zvezi z zadnjimi dogodki v Celju sami mislili.

Z antverpske Olimpijade. Plesna skupina čehoslovaških sodružic (članice DTJ.). Katero so plesale češko polko

Slovenska Bistrica

Poštno upravo pri nas prosimo, da skrbi za bolj redno dostavo pošte. Često se pripeti, da zaostane za en dan do dva dni, sedaj pa se je primeril slučaj, da je dostavitev pisma od pošiljatelja do naslovnika, ki sta komaj dva kilometra narazen, trajala osem dni. V Ameriko bi v tem času lahko prispela pošiljka, pri nas pa ne pride naprej. Naslovnik lahko utrpí pri važnih pošilkah veliko škodo radi teh zamud. Vsekakor bo treba poskrbeti, da se taki in slični nedostatki odpravijo, da stranke, ki morajo že v naprej plačati poštno pristojbino (znamke) ne bodo utrpeli škode. — Ob tej priliki naj ponovno naglasimo našo že svojčas izraženo prošnjo za dnevno dostavljanje pošte v kraj Zgor. Bistrica, ki spada sedaj pod mesto. V tem kraju sprejemamo pošto še vedno le trikrat na teden, kakor še pred več desetletji, ko še ni bilo pravega prometa, kar pa že dolgo več ne odgovarja sedanjim potrebam. Zato bi bilo želeli, da se tej upravičeni zahtevi ugodi. Na mestni občinski urad apeliramo, da posreduje in pripomore do ugodne rešitve.

Podružnica I. delavskega kolesarskega društva priredi v soboto, dne 21. avgusta ob 20. uri in v nedeljo, dne 22. avgusta ob 15.30 uri Cankarjev večer v hotelu Beograd. Med pestrim sporedom bomo videli tudi »Hlapca Jerneja«, kolektivno dramo v Delakovi prireditvi. — Za zanimivo kulturno prireditev vlada veliko zanimanje. Delavci, delavke, pridite vsi!

Kdor trpi na zaprtju vode, je čas, da si nabavi zelišča.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Ne odlašajte na stara leta!

Med mladimi ljudmi je mnogo takih, ki pravijo, da se bodo dali zvarovati šele v starejših letih. To mnenje je zelo zmotno in nespametno. Zakaj? V dvojnem oziru. Nihče ne ve, ali bo dočakal starejša leta. Vzemimo samo en primer. Samo v enem tednu (koncem junija) je v Mariboru umrlo 14 ljudi. Med temi jih je ravno polovica, ki niso dosegli starejših let, marveč so umrli v cvetu življenja, in sicer so bili stari: 23, 27, 28, 30, 36, 40 in 41 let. Tako je tudi v drugih krajih. Iz splošne statistike umrljivosti je razvidno, da izmed tisoč moških dočaka 50 letno starost le 684 moških. V Nemčiji so izračunali, da postane vsaka osma žena v 45. letu starosti vdova. Smrt torej kosi, ne da bi vprašala, ali je kdo star ali mlad. S tega stališča je torej nespametno odlašati z zavarovanjem na stara leta. Drugi vzrok, ki govori za to, da se vsak čim prej zavaruje, je ta, da se zavarovana vsota v veliki meri odvisna od starosti zavarovanca. Primer: Če se istočasno zavarujejo za mesečno premijo 15 dinarjev osebe, ki so stare 20, 34 in 40 let, bo znašala zavarovana vsota pri prvem 6750 Din, pri drugem 5190 Din, pri tretjem pa 3700 Din. Ali ni to velika razlika? Kar se pa življenja tiče, je pri vseh treh negotovo in je možno, da tisti, ki je 20 let star, prej umrje ko oni, ki je star 40 let. Tudi s tega stališča je torej nespametno odlašati z zavarovanjem. Čim prej se kdo zavaruje, tem bolje je zanj in za njegove domače. V preteklih šestih mesecih tega leta se je pri »Karitas« nanovo zavarovalo nad 4000 ljudi — večina za slučaj smrti, drugi pa za starostno preskrbo in doto. Obrnite se tudi Vi čimprej na »Karitas« in se zavarujte! Tega koraka ne boste nikdar obžalovali, ker boste imeli samo korist od njega. »Karitas« ima skoraj v vsakem kraju zastopnika, v Mariboru (v Orožnovi ulici) pa podružnico.

Uradna objava

Vzroki patriarhove smrti

Beograd, 5. avgusta.

Ker so se ob smrti patriarha Varnave razširili glasovi, da je smrt Nj. Sv. patriarha posledica zastrupljenja, je upravnik mesta Beograda odredil, da se zbero zdravniške izjave vseh zdravnikov, ki so zdravili Njegovo Svetost in da se na podlagi teh zdravniških sodb ugotovi dejansko stanje in uvede zakoniti postopek. Z nalogom upravnika mesta Beograda Pov. št. 198 z dne 2. avgusta 1937 se je odredilo, da se zdravnik dr. Aleksander Ignjatovski, dr. Laza Stanojević, dr. Dimitrije Antić, vseučiliški profesorji, in dr. Andra Nikolić, šef živčnega oddelka, dr. Nikolajević, dr. Rudolf Kobal, sanitetni brigadni general, dr. Zdravko Nižetić, šef očesnega oddelka, dr. Aleksander Vučkova, primarij splošne državne bolnišnice in dr. Simeon Popov, ki jih je sam sveti sinod naprosil, da so zdravili pokojnega patriarha Varnavo, takoj pokličejo na upravo mesta in da tu pred oblastjo pisмено izjavijo: 1. Za kakšno boleznijo je bolehal pokojni patriarh Varnava. 2. Kaj je bil vzrok njegove smrti. 3. Ali so ugotovili, da je pokojni patriarh Varnava kdaj imel isto ali podobno bolezen, in ali je zadnja bolezen bila v vzročni zvezi z boleznimi prejšnjih let. 4. Ali je šlo za kakšno zastrupljenje in kakšne vrste, in posebej a) prehranitvenega značaja zaradi pokvarjene hrane, ali b) avtointoksikacija kot posledica strupov v organizmu zaradi obolenosti raznih organov, ali c) je bilo pa namernega značaja. 5. Ako je bilo namerno zastrupljenje, na podlagi česa se to sklepa in s čim in kako se je izvršilo. 6. Ako je obstojal sum kakšnega namernega zastrupljenja, da izjavijo, zakaj niso stvari prijavili pristojni oblasti. 7. Da izjavijo na osnovi poteka in značaja bolezni, ali je pokojni patriarh Varnava umrl naravne smrti, ali je pa smrt nastopila kot posledica namernega zastrupljenja. — Gori navedeni zdravniki so dolžni takoj po obvestilu o tem nalogu dati zahtevano izjavo. Ta nalog upravnika mesta Beograda so sporočili v podpis vsem gori navedenim zdravnikom izvzemši Nižetića in Popova, ki se mudita izven Beograda. Dne 2. avgusta dopoldne so se sestali podpisani zdravniki in so dali upravniku mesta Beograda tole pisμένο izjavo: — Glede na nalog upravnika mesta Beograda Pov. št. 198 z dne 2. avgusta 1937, si usojamo sle odgovoriti na zadana vprašanja: ad 1. Nj. Sv. blagopokojni patriarh Varnava je bolehal za alimentarno zastrupitvijo prebavnih organov z reperijsko na centralni in periferni živčni sistem. ad 2. Neposredni vzrok smrti je bilo obojestransko vnetje pljuč in slabo srce. ad 3. Ta obolenost ni v neposredni vzročni zvezi z njegovimi prejšnjimi boleznimi, toda glede na to, da je Nj. svetost prej večkrat bolehal na obolenju organov za prebavo, se more domnevati, da je obstojalo splošno nagnjenje za trebušna in črevesna obolenja. ad 4. Zastrupitev je nastopila po prehranitveni poti, iz anamnestičnih podatkov se pa ni moglo sklepati na kakšno namerno zastrupitev in tudi, ni bilo suma za to. ad 5. Odgovor na točko 5 je že v točki 4. ad 6. Kakor se vidi iz točke 4, ni bilo suma za namerno zastrupitev in zato nismo stvari prijavili. ad 7. Odgovor na točko 7 je že vsebovan v prejšnjih točkah. — Beograd, 2. avgusta 1937. — Univ. prof. A. Ignjatovski, l. r., dr. Nikolajević, l. r., prof. Antić, l. r., sanitetni brigadni general dr. Rudolf Kobal, l. r., dr. Laza Stanojević, l. r., univ. prof. dr. Andra Nikolić, l. r., šef živčnega oddelka, dr. Aleksander Vučkova, šef notranjega oddelka, l. r. — Razen tega je na zahtevo prof. Ignjatovskega, ki je zdravil pokojnega patriarha Varnavo, da se prouči in dožene možnost namerne zastrupitve, centralni higienski zavod, ki mu je prof. Ignjatovski osebno izročil 17. julija izbljuvek Nj. svetosti v količini 50 kubičnih cm, izvršil vse strokovne preglede in analize in navaja v svojem poročilu 17. julija izbljuvek Njegove svetosti, da je bila preiskava kovinskih strupov, ki nastaja v obliki oborin žveplovodika, negativna. Poročilo izključuje tudi prisotnost arzena. V filtratu so po izločitvi žveplovodika preiskali tudi vse ostale kovinske strupe in je rezultat negativen. Za pregled zastran izparivajočih strupov se je vzelo 10 kub. cm tekočine. Po destilaciji se je ugotovil s splošnimi reakcijami formalin. Z detrakcijo se je ugotovila navzočnost 2,7 odst. formaldehida, kar ustreza 6,75 odst. formalina. Ker je pa formalin sredstvo za konserviranje in hkrati strup, je laboratorij zahteval preko prof. Ignjatovskega tele podatke; ali se ga je kaj dodalo za konserviranje tekočine. Prof. Ignjatovski je izjavil, da je dodal formalin in da ga zmerom v praksi uporablja za ohranitev materiala. Zaradi biološke preiskave zastran zastrupljenosti izbljuvka so v kemijsko-bakteriološkem oddelku centralnega higienskega zavoda napravili na živalih poskuse in sicer s tekočino izbljuvka, ki ga je prof. Ignjatovski dal kemijskemu oddelku. Napravili so tri različne poskuse z izbljuvkom in eno kontrolno preizkušnjo samo z raztopino formalina iste koncentracije, ki je bila dodana izbljuvku po poročilu g. Ignjatovskega za ohranitev materiala. Na podlagi teh proučevanj je bakteriološko - epidemiološki oddelk centralnega higienskega zavoda dal tole izjavo: Na temelju gori navedenih

Velika manifestacija za svobodo strokovnih organizacij

Sklepi II. mednarodnega socialno-političnega kongresa v Parizu

V dneh od 25. do 28. julija se je vršil v Parizu II. kongres »Mednarodnega združenja za socialni napredek.« Prvi kongres je bil v Pragi 1924, sedanjí je bil v Parizu zaradi svetovne razstave. V tem združenju so socialisti, strokovničarji in socialnopolitični znanstveniki. Združenje sodeluje z mednarodnim uradom dela in njega direktorjem Butlerjem, ki se je kongresa tudi udeležil.

Na dnevnem redu sta bili zlasti dve točki:

1. Kreditna kontrola v socialnem interesu in
2. Svoboda strokovnih organizacij in poklicne organizacije.

K prvi točki so bile sprejete zahteve, ki omogočajo nadziranje gospodarstva in finančne politike, da se ne zlorablja v svrhu izkoriščanja. Kongres se je izrekel tudi proti avtarkični politiki.

Glavni predmet obravnave pa je bila svoboda strokovnih organizacij in poklicne organizacije.

Italija na kongresu ni bila zastopana. Nemčija in Avstrija sta s svojimi naziranjí o strokovnih organizacijah slabo naleteli, ker so izvajanja njih delegatov zavračali celo njih inozemski somišljeniki.

Na kongresu je bilo sprejeto splošno načelo glede pravice svobodnih strokovnih organizacij, ki je bilo končno ugotovljeno v naslednjih petih točkah:

1. Pravico združevanja v svobodnih strokovnih organizacijah je

K gibanju strojnikov na Hrvaškem

V nedeljo, dne 15. avgusta je sklenilo v Zagrebu društvo strojnikov prirediti za savsko banovino velik shod strojnikov vse Hrvatske.

Na shod je bilo povabljeno tudi društvo strojnikov in kurjačev iz Slovenije. Shoda se je udeležil kot delegat strojnikov in kurjačev sodr. Škerlj. Shod strojnikov je bil izredno dobro obiskan. Prišli so tovariši s Sušaka, iz Siska, Karlovca, Vinokovca in od drugod. Po referatih domačih članov iz Zagreba je pozdravil naš delegat hrvatske tovariše ter jim poročal o delu organizacije strojnikov in kurjačev, sekcije Ljubljana, pozivajoč k skupnemu delu za dobrobit vseh strojnikov in kurjačev v državi.

Referat delegata iz Slovenije je bil z največjim navdušenjem sprejet.

Shod je sklenil poživeti agitacijo za pridobivanje članstva in namerava ustanoviti podobore v vseh industrijskih krajih Hrvaške. Nadalje je sklenil odločno borbo proti zaposlevanju tujcev, takozvanih specializistov, ker imamo zadosti svojih kvalificiranih moči na razpolago.

Sklenilo se je vložiti predlog kolektivne pogodbe, slične kakor jo je vložila zveza strojnikov in kurjačev za Slovenijo. Društvo strojnikov v Zagrebu se je otrslo varuštva dr. Mačkovega gibanja in deluje sedaj popolnoma samostojno v splošno zadovoljstvo svojega članstva. S tem je napravilo korak k skupnemu delovanju vseh strojnikov in kurjačev v državi.

izsledkov mislimo, da poslana tekočina Pov. kem. št. 9 z dne 23. julija v stanju, v katerem se je ta dan in pozneje nahajala, ne vsebuje nikakih strupenih elementov, ki bi se mogli dokazati na živalih, v gori navedenih dozah. Dokazan je samo formalin, ki se je pred preizkušnjo nalašč dodal tekočini v svrhu konserviranja. To so rezultati, do katerih je prišla s svojim dosedanjim proučevanjem uprava mesta Beograda in ki jih daje javnosti na znanje. — Iz uprave mesta Beograda II. št. 3967.

jamčiti vsem delavcem istotako kakor druge temeljne pravice. Dopustna ni nobena izjema zaradi verskih, ideoloških in političnih razlogov, niti zaradi tujega državljanstva ali mednarodnih zvez.

2. Med drugim se naj strokovnim organizacijam zagotovi svoboda zborovanj, notranja avtonomija in pravica, da sklepajo kolektivne pogodbe.

3. V čim popolnejši izogib socialnih konfliktov je želeli, da se osnujejo poravnalne in razsodiščne ustanove po iniciativi podjetniških in delavskih zvez, ki jih pospešuje tudi država.

4. Oficielni posvetovalni organi v socialnih in gospodarskih zadevah naj bodo sestavljeni iz zastopnikov delodajalcev in delavcev v enakem številu; enako naj se sestavljajo organi, ki imajo razsojati v delovnih sporih.

4. Pravica strokovnih organizacij, da smejo sodelovati z javno upravo in zakonodajo, se ne sme izrabljati v to, da bi se odtegovala svojim prvotnim nalogam, jim nalogati po značaju neprimerna bremena ali dolžnosti in jih podrediti vplivu ali kontroli oblasti.

Ta načela, ki jih je izrekel kongres socialistov, strokovničarjev in socialnih znanstvenikov in politikov različnih smeri, nam pričajo, da duh demokracije še živi ter da je javno mnenje znanstvenikov in socialnih politikov na strani delavstva, to je, socialističnega gibanja.

Iz Rusije se vračajo delavci. — Čehoslovaški listi poročajo, da se iz Rusije vračajo strokovni delavci specialisti v večjem številu. Ošli so v Rusijo za delom. Tam so sklenili petletno pogodbo, ki je sedaj potekla. V ruski industriji se je do danes izobrazilo dovolj strokovnih domačih delavcev, ki imajo v Rusiji naravno prednost, tuji delavci pa dobe po poteku pogodbe odpustnico za izselitev.

Širite naš list!

Delavski pravni svetovalec

Neplačan dopust (Krmelj)

Vprašanje: Delodajalec, pri katerem sem bil v službi mi je naenkrat izjavil, da me za en mesec ne bo rabil, ter da naj pridem po preteku meseca zopet na delo. Ali imam pravico do mezde za ta čas?

Odgovor: Če vam ni bila služba odpovedana, imate po šu 220 o. z. pravico do mezde za ves mesec.

Gradnja blizu meje (Vojnik)

Vprašanje: V bližini državne ceste imam hišo z zemljiščem. Samo en meter od meje mojega zemljišča je pričel sedaj moj sosed graditi hlev brez gradbenega dovoljenja občinske oblasti. Ali lahko dosežem, da se mu prepove gradnja hleva tako blizu moje meje?

Odgovor: Obrnite se na občino, ter tam povejte vse pomisleke, ki jih imate proti gradnji hleva v bližini Vašega posestva. Če so upravičeni, bo občina morala gradnjo prepovedati. V slučaju, da je ne bi, se lahko zoper odločbo občine kot gradbene oblasti pritožite na okrajno glavarstvo.

Bolezen in odpust iz službe

Vprašanje: Bil sem skoraj 8 mesecev bolan. Nato pa sem se zopet javil na delo, vendar me delodajalec ni hotel sprejeti, ampak me je iz službe odpustil, ne da bi mi predhodno odpovedal na 14 dni. Ali imam pravico do mezde za bolezen, ter do

Angleška delavska stranka protipriznanju generala Franca

General Franco in njegovi fašistični zavezniki se silno trudijo, da se Franco upor prizna kot vojujočo silo v španski državljanski vojni.

Angleška delavska stranka ugovarja takemu priznanju. Izvršni odbor stranke je poslal te dni memorandum angleški vladi, ki se bavi z vprašanjem priznanja vlade generala Franca kot legitimno vlado. V spomenici pravi odbor, da bi bilo priznanje Francove vlade usodno za Veliko Britanijo in svetovni mir, ker se dinamične države, Italija in Nemčija, neprestano trudita za izpremembo strateškega položaja v Sredozemskem morju, ter da oslabita obstoječe razmerje sil, ki je najboljšje jamstvo svetovnega miru.

To spomenico so objavili vsi veliki angleški listi, predvsem delavski »Daily Herald«.

Opaža se, da politično zaupanje v Franca v Angliji pada. Tako je zaradi zadnjih Francovih napadov na razne ladje Anglija zaprla Francovo poslaništvo v Gibraltarju.

Dvojno vlogo napram Francu igra tudi Vatikan s tem, da je določil nuncijsko pri Francovi vladi, negira pa, da bi bil imenoval svojega poslanika (ker še ne ve, kako izteče španska državljanska vojna).

Avstrijski sodni aparat — nacističen

Dvojna sodna mera.

Poročnik Most v Innsbrucku je bil obsojen na deset mesecev zapor, ker je snoval nacistični vojaški štab, skušal pridobiti svoje vojake za nacizem ter vršil špionažo za Nemčijo.

Par dni pozneje je bil obsojen dunajski 19letni delavec Karl Hochreiner na pet let ječe, češ, da je širil komunistični list. V Gradcu pa je bil obsojen Jože Debelak na poldrugo leto ječe, češ, da je širil »Arbeiterzeitung«.

Kancler Schuschnigg je res lahko vesel svojih sodišč, ki tako očitno navijajo za nacizem.

14-dnevne odpovedi? Ali bi lahko dosegel pri Okrožnem uradu, da bi še nadalje dobival hrano, ker še nisem docela zdrav? Kam naj se obrnem, da dobim brezposelno podporo?

Odgovor: Po šu 219 obrtnega zakona vam mora delodajalec plačati mezdo za en teden, ko ste bili bolni, ni pa Vas dolžan sprejeti nazaj na delo, ker ste bili bolni več kot en mesec. Glede hranarine se obrnite na Okrožni urad ter zahtevajte ponoven zdravniški pregled z ozirom na to, da še niste docela zdravi. Brezposelne podpore daje Borza dela.

Brezplačno stanovanje (Žerjav)

Vprašanje: Moja mati ima izgovorjeno pri nekem posestniku za 3 leta brezplačno stanovanje. Pri njej stanujeva 2 njena otroka, ki jo tudi podpirava. Posestnik pa sedaj zahteva od matere, da se preseli v drug prostor, ki ne bi bil dovolj velik, da bi mogla midva pri njej stanovati. Ali se je mati dolžna preseliti?

Odgovor: Če je v pogodbi določeno, katere prostore mora posestnik Vaši materi dati kot brezplačno stanovanje, ni dolžna, da se preseli kam drugam. Če pa je v pogodbi določeno le, kako veliko mora biti stanovanje, se mora zadovoljiti z drugim enako velikim in enakovrednim stanovanjem.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom L. 7. 7. 7.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevni cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.